Väärtustame kodumaad - NAISKODUKAITSE HARJU RINGKOND

INFOKIRI Oktoober 2018 nr 9 (20)

Hea lugeja!

Harju ringkonna infokiri on Sinu ees uues kuues, sisaldades septembri ja oktoobri tegemisi. Ülevaateid on ka mitmetest koolitustest, millest paljud jäid täiskasvanud õppija nädalasse.

Ringkonda välitoitlustuse erialavõistlusel esindanud naised avaldavad oma loos ahvatleva porgandikoogi retsepti. Vabatahtlikud juhid käisid õppepäevadel teadmisi ja uut energiat kogumas.

Saame tuttavaks rubriigis on persoonilugu Keila jaoskonna naiskodukaitsjast Aet Kalast.

Head lugemist!

Avalike suhete grupijuht Veronika Isberg

Naiskodukaitse väärtused said siidisallile.
Foto Veronika Isberg

Kose jaoskonnas varustati pannkookidega kuus kooli
Naiskodukaitsja Ingrit Allas tõi laskevõistluselt olulise võidu
Psühhosotsiaalse esmaabi loeng
100 samblast porgandikooki
Mitte ühtegi sügavamat kontakti ei looda ilma sissejuhatava viisakusvestluseta
Naiskodukaitse ohutushoiu kursus
Tule sügist otsima!
Meie tegu
Naiskodukaitse kutsus külla
Rae jaoskonna lahingrelva koolitus
Kummitab? Ei kummita! Kummitab siiski?
Toimus toitlustuse baasväljaõpe
“Teen kõike, mida teha vaja!”
Sirgalas CIMICuna
Viimsi Kodutütred tegutsevad
SAAME TUTTAVAKS Aet Kala
Eesootavad üritused novembris

Kose jaoskonnas varustati pannkookidega kuus kooli

Anne-Mari Alver

Juba teist aastat lõppes tarkusepäeva tähistamine Kose valla koolide juures suurema pannkoogisöömisega, mida organiseerib Naiskodukaitse Kose jaoskond.

Kose jaoskonna naised pannkooke küpsetamas. Foto erakogu

Eelmisel aastal oli tegu pilootprojektiga, mis hõlmas Kose Gümnaasiumit ja Harmi õpipaika, sel aastal aga võeti ette märksa laiemalt – pannkoogid jõudsid kõikidesse Kose valla koolidesse, mida on kuus. Et see võimalik oleks, alustasid kohalikud naiskodukaitsjad ja nende lähedased pannkookide valmistamisega tarkusepäeva hommikul kell 4.

Logistika oli küllalt keeruline, sest aktused algasid ja lõppesid erinevatel aegadel, samuti on paljud koogiküpsetajad või -jagajad ise ühel või teisel moel kooliperedega seotud, see tähendab, et samuti aktustel osalemas.

Enne üritust olid korraldaja **Kadri Põlmil** käed tööd täis ning märkmelehed kirjud – kes kuhu

Kose jaoskonna naised pannkooke küpsetamas. Foto erakogu

läheb, millega sõidab ning mis kell kui palju kooke ja morsimaterjali kaasa peab võtma.

Pannkoogipidu kuues koolis toimus väga mitme organisatsiooni heas koostöös. Eesti suurim ja vanim kondiitritööstusettevõte Kalev kinkis pannkoogijahu, Kose vald toetas õli, moosi, morsimaterjali ja muu koogipeo jaoks tarvilikuga, koolid organiseerisid kõik jagamiseks vajaliku ning Kaitseliidu Kose malevkond ja Harju Malev laenasid lahkelt oma vääliköökе.

Naiskodukaitsja Ingrit Allas tõi laskevõistluselt olulise võidu

Anne-Mari Alver

Kose jaoskonna tublid laskurid **Ingrit Allas** ja **Marge Ulm** naasid septembri algul Soomest Hankost, Heikki Tuokko mälestusvõistluselt.

Võistluse eestipoolne juht oli Rapla malevast **Endel Kaasik**, kelle eestvedamisel on võistlusel osaletud juba kümme aastat.

Laskevõistlus. Rohelistes vormides on meie kaitseliitlased. Paremalt kolmas on Ingrit Allas Kose jaoskonnast. Foto erakogu

Sel sügisel osales kuus inimest Harju malevast ja üheksa Rapla malevast.

„*Parim eestlane vintpüssilaskmises oli harjukas **Jüri Julisen**. Püstolivõistluse lõid kinni eestlased (kolmikvõit meile!), eesotsas **Andres Maddisoniga**,*" meenutab Ingrit Allas.

Ka temal endal on põhjust uhkust tunda – nimelt oli Ingrit võistluse parimate laske-tulemustega naine.

Laskevõistlus. Ingrit Allas märklaua juures. Foto erakogu

Psühhosotsiaalse esmaabi loeng

Angelina Oblikas

20. septembril peale tööpäeva sai seltskond naisi kokku Harju malevas, et kuulata loengut psühhosotsiaalsest esmaabist. 1.-3. juunini käisid teema praktilisel õppel esmaabi erialagrupi liikmed **Eveli Rea** ja **Karin Arrak** ning nüüd oli võimalik oma teadmisi põgusalt edasi anda.

Psühhosotsiaalne esmaabi on valdkond, mis vajab pikalt õppimist ja täiendamist, kuna on emotsionaalselt raske. Ideaalis võiks meie seas olla mõned naised, kes on võimelised oma oskustega aitama kriitilises olukorras olevat inimest.

Selle lühikese kokkusaamise jooksul saime selgeks, et õnnetuse läbi elanud inimene vajab kindlasti abi, kuigi ta ei pruugi seda tunnistada. Aidata saab ka eemal olles. Saime põgusalt teada, mida märgata ja jälgida ohumärkidena kaaskodaniku suhtes. Meeles tuleb pidada, et ka aitaja vajab sageli abi.

100 samblast porgandikooki

Karin Arrak

22. septembri varahommikul pakkisime karpidesse **Anu Tolsa** retsepti ja näpunäidete järgi valmistatud 100 muffinit ning alustasime läbi vihma ja tuule sõitu Jõulumäe suunas. Sihtkohta jõudes kõigepealt kiire eine - kokad juba teavad, et söömine on ainus töö, mis ka tegelikult toidab. Peale söömist võistluse instruktaaž ja võistlusjärjekorra loosimine. Kui tuttavad kallistatud ja vastased üle vaadatud, võis võistlus alata.

Võistlus toimus kahes osas - orienteerumine ja punktides ülesannete lahendamine ning katlatoidu valmistamine. Esimeses punktis pidime hindama vastaste suupisteid. Kohe sai selgeks, et üheks komponendiks on kõigis suhkur ja see tegi parima valimise keeruliseks. Tuli otsustada visuaali järgi. Järgnes pimetest. Oli tuttavaid toite - keeduvorst, sibul, kartul jne, aga ka vähem tuttavaid. Näiteks arbuusi koorealune valge kiht, mis tundus suus kui tuttava maitsega libe asi.

Liikudes järgmisse punkti said meist hallituse eksperdid. Nüüd tunneme hoobilt ära, kuidas hallitab kaalikast väljalõigatud tähestik. Järgnes toidu kaaluta kaalumine. Kui tead palju kaalub tühi salv ja kui raske see käes tundub, siis on lihtne tuletada, kui palju on 450

grammi jahu. 12 grammi soola kogusega läksime veidi alt.

Lisaks oma teadmiste testimisele saime ka uusi oskusi. Päästeameti esindajad õpetasid, kuidas tuletekiga ohutult tuld kustutada. Peale koolitust suudame köögis tekkinud tulekahju kiiresti kustutada.

Harju ringkonna esindus vasakult paremale Lea Tann, Karin Arrak, Janika Siniorg, Triinu Tann. Foto Erakogu

Toiduvalmistamise punktis selgus situatsioon - tooraine on metsalaagrisse jõudnud, aga kokad mitte. Meie ülesanne oli karbis olevatest kraamist valmistada 12 liitrit riisirooga. Veidi hämmingut tekitas karbis olev suur kaalikas. Kaalikas ja riisiroog? Paar minutit nõutust ja tuli ühine otsus - läheb potti. Üllatavalt hea on riisiroog kaalikaga. Proovige!

Esimeseks ei tohtinud tulla, viimaseks ei tahtnud jääda. Kuues koht tundus meile täpselt õige.

Harju ringkonda esindasid **Triinu Tann**, **Lea Tann**, **Janika Siniorg** ja **Karin Arrak**.

Samblased porgandikoogid. Foto erakogu

Samblased porgandikoogid laimiglasuuriga
Retseptist saab 100 suupistet

Täisterajahust muffinipulber	1000 g
Rapsiõli	300 g
Porgand	800 g
Sidrun	50 g
Tuhksuhkur	250 g
Laimi mahl	100 g
Matcha roheline tee	2,5 g
India pähkel röstitud	2 g

Valmistamine
Porgand riivida peene riiviga. Sidrunilt riivida kollane kooreosa, seejärel rullida tervet sidrunit tugevalt mööda lauda ja seejärel pigistada välja mahl. Segada kokku porgand, muffinipulber, sidrunikoor ja mahl, õli ning vesi. Lasta veidi aega seista. Segu on vedelapoolne.

Jagada väikestesse silikoonvormidesse ja küpsetada pöördõhuga ahjus 200^{0}C kuni on pealt kuldpruunid. Lasta veidi jahtuda ja võtta koogikesed vormidest välja.

Glasuuri jaoks segada kokku tuhksuhkur ja laimimahl (sidrunimahl) umbes paksu hapukoore taoliseks. Määrida natuke glasuuri lusikaga igale koogikesele ja raputada glasuurile peale meelepärane kaunistus - pähklipuru, purustatud muffinitest ja matcha teest kate. Serveerimiseks võiks panna väikestesse paberist koogivormidesse.

Mitte ühtegi sügavamat kontakti ei looda ilma sissejuhatava viisakus-vestluseta

Marje Verbo

Selle suve viimasel päeval 22. septembril kogunesid Harju ringkonna avalike suhete grupi naised Viimsi Harmoonikumis, et üheskoos harjutada vaba ja kontakteloovat viisakusvestlust. Et mis siin harjutada, küsite? Rohkem inglisekeelse small-talk'i nime all tuntud vestlusviisi peetakse meie kultuuriruumis sageli tühiseks mulli-jutuks, millest võimalusel püüda mööda hiilida.

Meie koolitaja suhtlemistreener **Kadri Kõiv** kummutas elegantselt selle suhtumise.

Kasutades Kadri enda sõnu on viisakusvestlus vaba lobisemine, mis "*sulatab jääd*" ja täidab ebamugavat vaikust, omades sellega ülisuurt rolli kontakti ja usaldusõhkkonna loomisel ning sillutades teed edasisteks asjaajamisteks.

Seega viisakusvestlus ei olegi mõeldud olulise informatsiooni vahetamiseks, vaid ühise platvormi loomiseks, millelt saab oluliste teemade juurde edasi liikuda.

Hetk koolituselt. Foto Veronika Isberg

Oskus viisakusvestlust pidada on meile kõigile igapäevaselt vajalik. Naiskodukaitse avalike suhete grupi liikmed, kelle oluliseks rolliks on suhtlemine ja organisatsiooni tutvustamine, võiksid seda aga eriti hästi vallata. Koolituse käigus rääkisime eduka vestluse reeglitest ja etappidest, positiivsest eelhäälestusest ja vestlusele ümberlülitusest, kehakeelest ja esmamulje tähtsusest, vestluse tempost, sõnakasutusest ja info andmisest väikeste ampsudena ning sellestki, kuidas jutuotsad viisakalt ja positiivset lõpumuljet jättes kokku tõmmata. Teooriat kinnistasime praktikaga. Teema kaasahaaravus ja Kadri professionaalsus panid aja lendama, tekitades igatsuse jätkukoolituse järele.

Nii valmib Naiskodukaitse sümboolikaga siidisall. Foto Heli Iljašenko

Kaidi Moorile andis see päev väga palju energiat: „*Olen alati imetlenud inimesi, kes oskavad leida huvitavaid ja meeldivaid viise enese väljendamiseks. Koolitusel tundsin, et ka mina võin selliseks saada, kui ainult õpin märkama ja kasutama enda loovust. Sain palju väga häid mõtteid, kuidas vestlust alustada ja mul tekkis huvi selle teemaga tegeleda ehk praktikas kasutada. Mulle väga meeldis järk-järgult avamise põhimõte. Ja põhimõte, et kui vestled teisega hoia fookuses partner, aga jaga endast ka midagi. Vestluse lõpetamise näpunäited olid ka väga armsad ja hoolivust näitavad. Olen koolitusega ülimalt rahul väga hea koolitaja ja toredad kaaslased*.“

Ave Nael pidas koolitust eluliselt oluliseks: „*Me suhtleme iga päev erinevates kontekstides ja inimestega ning iial ei ole ülearune teadmine, kuidas luua kontakti ning alustada inimesega vestlust sobilikul ja viisakal moel. Neid teadmisi ja praktilisi harjutusi saab üle kanda ükskõik mis situatsiooni nii naiskodukaitsjana kui tööelus. Hea oli meelde tuletada, mis teemad sobituvad esmakohtumisel kõnelemiseks ning mille osas peaks häirekell lööma - et stop - me ei ole oma suhtlustasandil veel sinna maani jõudnud. Koolitaja oli väga tore ja kaasahaarav ning koolituspäev hästi sisustatud nii teooria kui praktiliste suhtlemisharjutuste näol.*“

Veronika Isberg jäi lisaks koolitusele ka väga rahule Harju ringkonna avalike suhete grupijuhi abi **Marje Verbo** juhitud töötoaga: „*Kordasime üle Naiskodukaitse sümboolika kasutamise põhitõed. Arutelu käigus lasime pintslitel ja värvidel lennata, nii valmisid liiliaristiga omanäolised siidisallid, mida saame uhkusega kanda*.“

Naiskodukaitse ohutushoiu kursus

Aita Viigi

Septembri viimasel nädalavahetusel toimus Männikul Naiskodukaitse baasväljaõppe ohutushoiu kursus ehk V BVÕ.

Võtsime **Marje Verbo**, **Liina Riismaa** ja **Veronika Isbergi** abil ette üldised juhised hädaolukorras, enesekaitse infokeskkonnas, turvareeglid teistes võimalikes hädaolukordades. Kasvõi üks teema - pikaaegne elektrikatkestus ja mis sellega kaasneb. Mis on elutähtsad teenused?

Arutasime, kas ja mida meie kodukohas on tehtud selleks, et hädaolukorra puhul jõuaks info kiiresti liikuma. Kust me ikkagi saame teada, kuhu me peaksime minema, kogunema või mida tegema. Kohalik omavalitsus? Mida meie, naiskodukaitsjad saame teha?

Kui meil endal on selge, kuidas hoida pere nädala toiduvaru ja muud vajalikud varud olemas, siis õpetame ka naabreid ja tuttavaid.

Teele Raja tunnis vaatasime kodu ja vara turvalisust, samuti ohutusreegleid looduskeskkonnas. Mis siis juhtub, kui pakid matkale minnes oma seljakotti valed ja ebavajalikud asjad? Võid valedest sokkidest väga valusad jalad saada ja kogu matk on rikutud.

Elevust tekitas **Jane Suu** ja **Veronika Isbergi** füüsilise enesekaitse tund. Harjutasime enesekaitse võtteid ja rahmeldasime omavahel ning tagusime käpikuid ja makiwarasid, et õppida vastasest jagu saama ja põgeneda.

Reinikaga Tatteriga võtsime läbi tuleohutuse

Grupitööd esitlemas. Foto Aita Viigi

ja käisime õues tulekustuti kasutamist harjutamas.

Väga põnev oli **Kaia-Triin Pääsukese** loeng turvareeglitest relvakonflikti korral ja teistes võimalikes hädaolukordades. Tegelik varjumine ja käitumine on ikka erinev sellest, mida me filmides näeme.

Tule kustutamist harjutamas. Foto Aita Viigi

Kaia-Triin andis ülesande gruppidele näidata, kuidas erinevates ohuolukordades käituda ja

kuidas mitte. Markeerisime lühinäidendite kaudu rokk-kontserdil käimist, raharöövi, plahvatust ja pantvangivõtmist. Ikka ohutult ja ise ellu jäädes. Need olid väga vahvad ja meeleolukad etteasted.

Liina Riismaa andis ülevaate seadusandlikest regulatsioonidest ja ressurssidest, kuidas meil Eesti Vabariigis see teema praegu reguleeritud on ja kuidas toimib.

Oli väga tore ja tihe nädalavahetus, õppisime ennast kaitsma ja igatemoodi ohutult käituma. Ei arvanudki, et see üks sõna ohutushoid sisaldab tegelikult nii palju. Ja tähendab väga palju, me peame sellega tegelema iga päev.

Tule sügist otsima!

Gea Liblik, Diana Mihkelsoo

2009. aastal alguse saanud Naiskodukaitse Harju ringkonna võistlusmatkast "Tule sügist otsima!" on välja kasvanud tore traditsioon - 6. oktoobril otsiti sügist juba kümnendat korda.

Igal aastal erinevas Harjumaa paigas asetleidev matk toimus seekord Sauel. Kuna eelmise aasta võistluse võitis Saue 1 võistkond, siis tuli korraldusõigus neile. Võistluse täpseks nimetuseks oli "Tule sügisööd otsima!", kuna esmakordselt otsiti sügist pimedas ja taskulampide valgel.

Sauele saabus koos 0-meeskonnaga 14 võistkonda. Mõnest jaoskonnast lausa 2. Samuti osalesid noored - 0-meeskonnana startisid Saue noorkotkad, lisaks läksid rajale Paldiski kodutütred ja Saue kodutütred. Põnevust tekitasid teistsugused kontrollpunktide nimed: Reamees Ryan, Kepler, Optimus, Napoleon, Nublu ja Montgolfier. Nii mõnigi võis juba eeldada või järeldada, mida seal tegema pidi.

Telkmantli püstitamine. Foto Gea Liblik

Start anti kell 17.30, viimased võistlejad saabusid finišisse veidi enne südaööd. Võistlejatel tuli kaardi abil orienteerudes läbida kuus kontrollpunkti ning täita erinevaid ülesandeid – näiteks püstitada valitud vahenditest telkmantel, süüdata tulepulga abil lõke ja põletada läbi lõkke kohal asetsev nöör, valida ajaloosündmuste toimumise järjekord, määrata loodi ja laserkiire abil posti kõrgus,

leida maastikule peidetud esemed - ja kõike seda pimedas loetud minutite jooksul!

Terve päeva justkui oavarrest sadanud vihm lakkas vahetult enne võistluse algust, seega riided jäid kuivaks ja värskes õhus liikumine umbes 9-kilomeetrisel rajal oli puhas rõõm.

Võistluse parimad kuulutatakse välja novembrikuus Harju ringkonna aastapäeva peol.

Kose jaoskonna naised sügist otsimas.
Foto Diana Mihkelsoo

Meie tegu

Anu Tolsa

Oktoobrikuu esimesel pühapäeval toimus Jüris Rae kultuurikeskuses Rae valla perepäev. Oma kommentaare ürituse kohta annavad osalejad.

Naiskodukaitse Harju ringkonna Rae jaoskonna esinaine, perepäeva põhikorraldaja **Koidu Kask**: „Kõik algas sellest, et Rae Kultuurikeskuse juhataja külalisena meie märtsikuu koosolekul tuli välja mõttega teha üks perepäev koostöös erinevate üksustega. Natuke mõtlemist, et kas ikka tasub, ja panime paika päeva ning ajad. Esimene selline üritus

Rae jaoskonna lühikeses ajaloos, kus tuleb oma jõududega ära sisustada kogu päev. Mõte oli välja tuua kõik erialagrupid või siis enamus neist. Meditsiinigrupi esinduse saamiseks pöördusime **Angelina Oblika** poole, kes oli lahkelt nõus meile appi tulema. Kaasasime ka Kaitseliidu Jüri kompanii ning kohalikud noorkotkad ja kodutütred. Kaasa lõid ka pereklubi "Pesapuu" ning Rae Huvialakool. Üldine korraldus jäi kultuurikeskuse kanda, kuid sellegipoolest kõikide osapoolte ja info kokkumängimisega kulus üksjagu aega.

Foto Ott Kattel

Kuid lõpuks olid kuulutused ja ürituse kutse valmis ning meie oma mõtted tegevuste osas selgeks mõelnud, nii et päev võis tulla.

Kaitseliidu peastaabilt saime ka nõusoleku ning toetuse tuua Jürisse välja näitamiseks soomusauto "Estonia". Nimetatud soomusauto on ehitatud Kaitseliidu 100. sünnipäevaks ja on esimese vabariigiaegse soomusauto koopia.

Formeerimine ja staap oli sel korral ühe laua taga, side jäi meeste kanda. "Staabilaua" külalistel oli võimalus ära arvata seljakoti raskust, lahendada NATO tähestiku ristsõna, pakkida seljakotti aja peale ning panna järjestusse formeerimise etapid. Kõige rohkem sai nalja seljakoti kaalu ära arvamisega, sest pakkumisi oli ikka seinast seina. Inimeste tunnetused on ikka väga erinevad ja nagu selgus, sõltuv ka vanusest - pakkumised algasid 0,5 kg ja lõppesid 12 kg - tegelik kaal oli 4,1 kg, kõige täpsem pakkumine oli 4,5 kg. Ja et asjad ikka meeles püsiks, peab pidevalt harjutama, väga lihtne näide oli NATO tähestikuga, kus ka kõige aktiivsemad tegelased tulid tähestikku spikerdama, sest kui ikka ei tule meelde, siis ei tule.

Saime end natuke näidata, natuke rohkem kui tavaliselt.

Rae jaoskonna liige, perepäeval meditsiinipunkti abiline **Bibi Lilander**: „Minu muljed on ainult positiivsed. Üldjuhul olen võõraste õpetamisel tagasihoidlik, kui asja 150% ei tea ja oska, hoian suu kinni. Sain julgustust ja tuge kahelt väga pädevalt ja teadlikult naiselt. Sain käe valgeks oma väheste teadmiste edasiandmisel. Tütar kiitis kokka, väga hea seljanka oli ja tädid leti taga toredad ja rõõmsad!"

Rae jaoskonna värskeim liige, perepäeval kohviku abiline **Katrin Luhaväli**: „Minule üritus väga meeldis. Sain kõvasti uusi teadmisi ja kogemusi suurema seltskonna toitlustamisel ning seda kõike eriti ägeda naise käe all!

Foto Ott Kattel

See oli minu jaoks esimene Naiskodukaitse üritus ja andis kõvasti uudishimu ja tahet asjaga tegeleda. Ootan põnevusega oma baasväljaõppe koolitust. Ja tõeline austus meie jaoskonna naistele! Võtta vastu kultuurikeskuse pakkumine ning korraldada pereüritus, mille sarnast varem olnud ei ole ja milles naistel kogemus puudub, on tõeline vägitegu! Minu perekonna poolt suur aitäh! Supp ja kirsimoosi-pannkoogid olid fantastilised!"

Rae jaoskonna aseesinaine, perepäeval kohviku perenaine **Anu Tolsa**: „Toitlustamise koha pealt selline teistsugune üritus – ei ole teada, palju sööjaid tuleb, mida eelistavad ja mida arvavad. Pealegi tulevad inimesed tänavalt, mitte ainult „omad". Kõik laabus

hästi, supp ja pannkoogid meeldisid ning sööjad olid rõõmsad. Pealegi, kui tihti saab köögi poole peal niimoodi toimetada, et vanaaegne soomusauto akna tagant mööda sõidab ja ei olegi vaja selle eest plehku panna.”

Noortejuhid **Terje ja Janek Võsu**: „Noorkotkad ja Kodutütred valmistasid ette Rae valla perepäevale meeskondlikud võistlused kotijooksus; salakirjas, mis valmistas väga paljudele tõsist peamurdmist; takistusrajal, kus oli võistkonnal jalad kokku seotud ja sedasi pidid läbima raja; tangram pusles, kus tuli ette antud tükkidest kokku panna ruut; Kimi mängus, kus oli vaja jätta meelde esemed ja siis uuesti meenutada mida nähti ja kõige viimasena vigur magamises, kus võistlejad pidid üleni magamiskoti sisse ronima ja läbima takistuste raja.”

Rae jaoskonna liige, Naiskodukaitse Harju ringkonna avalike suhete grupi juht **Veronika Isberg**: „Perepäeval Jüris oli meil muuhulgas tutvustavalt väljas Rae jaoskonna taasloomise artiklid ja Digarist koopia 25. jaanuari 1939 Maa Hääle artiklist "Naiskodukaitse tegevus Rael. Aktus 10ne tööaasta tähistamiseks". Minu jaoks läks perepäev igati korda juba ainuüksi sellepärast, et meie Naiskodukaitse lauda külastas üks vallas elav naine, kes rõõmsalt meie väljapanekut uudistades osutas ühele fotole, et sellel on tema ema. Nii saime kontakti kunagise Rae jaoskonna liikme tütrega, keda saame kutsuda oma tänastele Rae jaoskonna naistele külla, et kuulata mälestusi ja vaadata pilte Naiskodukaitse algusaegadest.”

Naiskodukaitse kutsus külla

Aita Viigi

Oktoobris 2018 toimus Naiskodukaitse Keila jaoskonna avatud uste päev "Naiskodukaitse kutsub külla". Eesmärk oli tutvustada Naiskodukaitset laiemalt, erialagruppides tegutsemise võimalusi ning Keila naiste tegemisi.

Keila jaoskonna esinaine **Aita Viigi** esitas ülevaate ajaloost. Keila jaoskonna ajalugu on pikk ning esimese Eesti vabariigi ajal oli Keilas lausa 2 jaoskonda. Naiskodukaitse Keila I jaoskond asutati 14. märtsil 1926 a. Naiskodukaitse Keila II jaoskond asutati 28. mail 1933. Naiskodukaitse Harju ringkonna Paldiski jaoskond (kuhu kuulus Keila jaoskond) taasasutati 21. märtsil 1996.

Keila jaoskond. Foto Aita Viigi

Eestvedaja oli **Rita Loel**. 2003. aasta lõpus Moodustati Saue, Ruila ja Paldiski jaoskondadest Keila jaoskond.
15 aastat hiljem, ehk aastal 2018 on Keila jaoskonna nimekirjas 38 tegevliiget ja 1 toetajaliige. Igal aastal tutvustame oma tegevust Keila linna päevadel. Traditsiooniks on saanud kohalikule kogukonnale suunatud liikumisüritused: Jüriöö jalutuskäik, rännak-matkad Keila Käbi ning Pitkake.

Keila linnapäeval. Foto Aita Viigi

Kuna kõige rohkem on vaja süüa teha, kutsusime külla toitlustamise grupijuhi **Anu Tolsa**, kes on Naiskodukaitse Rae jaoskonna liige. Anu rääkis väga põnevaid lugusid oma pikaaegsest praktikast toitlustuses. Kuidas ta sinna sattus ja mismoodi on pidanud ootamatuid olukordi lahendama. Süüa tuleb teha metsas iga ilmaga õppuste ajal sadadele inimestele või siis baasväljaõppe ajal mõnekümnele osavõtjale. Kui ikka lörtsi sajab panni peale, kus on vaja ära praadida näiteks suur ports sibulaid, siis tuleb kohapeal leiutada kättesaadavast materjalist kate, mis tuule ja saju kinni peab.

Anu: "*Kevadtormi ajal pidi kogu toitlustuse tiim koos kõige varustuse ja poolelioleva toiduga ootamatult metsas kohta vahetama, et mitte vaenlase tule alla jääda. Suur väljakutse oli 2017. a noorte laulu- ja tantsupeol, kus tuli välikateldes suppi keeta 50000 portsu. Ja me saime sellega väga hästi hakkama. Võin seda kinnitada, sest olin ise seal vabatahtlikuna toitu jagamas.*"

Sellised kogemused liidavad inimesi ja alati kui Anu hõikab, et kuhugi on vaja abikäsi toitlustama, siis meie vabatahtlikud naiskodukaitsjad heidavad kõik muud toimetamised kõrvale ja lähevad.

-12 kraadi ja porgandid pannil. Foto Aita Viigi

Teine kutsutud külaline oli esmaabi grupi liige **Marju Jõgi**, kes on Männiku jaoskonna liige.
Esmaabi peaks oskama meist igaüks anda ja see on samuti üks eriala, kus toimub väga palju koolitusi ja võistlusi. Marju rääkis üritustest, kus ta on osalenud kannatajana või võistlejana. Võistlustel tuleb ette ootamatuid olukordi ja need tuleb käigu pealt lahendada. Näiteks kui kannatajaks satub 100-kilone meesterahvas, kes tuleb vaenlase tule alt ära vedada - püsti ei tohi tõusta, saad liikuda ainult roomates.

Marju kuulub ka vabatahtlikku päästerühma, kes läheb politsei kutse peale kadunud inimest otsima. Seda tuleb ette kas öösel või päeval ja ükskõik kui kaugele. See on raske töö, kuid samas need on hindamatud kogemused. Saime teada, kuidas inimesi otsitakse ja kust neid tavaliselt leitakse. Siin on kõige tähtsam aeg, millal otsima asutakse. Tavaliselt teatatakse inimese kadumisest liiga hilja, ikka oodatakse, et ehk ilmub ise välja.

Aitäh Anu Tolsa ja Marju Jõgi huvitavate vestluste eest!

Rae jaoskonna lahingrelva koolitus

Anu Tolsa

Kuidas on võimalik teha trenni teistmoodi, ehk püsti-pikali koos raskusega (st relvaga).

Kõik hakkas pihta ringkonna instruktori juulikuisest üleskutsest jaoskondade postkasti, pealkirjaga „Lahingrelva väljaõpe“. Tegemist oli siiski alles huviliste välja selgitamisega ja teada andmisega, et sõjalis-sportlikel võistlustel osalemiseks on õpe möödapääsmatu.

Vaja oli leida kontaktisik õppurite, relvaõppe instruktori ja Naiskodukaitse instruktori vahel. **Koidu Kask** haaras härjal sarvist ja hakkas Rae jaoskonnas selleks kontaktisikuks. Meil on oma esinaisega vedanud, sest saime endale ühtlasi ka relvaõppe instruktori. Nimelt läbis Koidu hiljuti sõduri baaskursuse (SBK) ja oskab meid juhendada oma vaatevinklist.

Õppe toimumise ajad kokku lepitud, said osalejad meili peale ka hunniku materjale. Sain nendest teada, mis on müstilised T1, T2 jne. Olles kuulnud lugusid, kuidas on võimalik saada relva tagasilöökidest kaubanduslikku välimust rikkuvad sinikad, oli rõõm lugeda, et T1 käigus ei peagi pauku tegema.

Enne ohutustesti algust planeeris Koidu Rae jaoskonna naistele kolm koolitust Jüris, Kaitseliidu ruumides. Esimese korra kavas oli ohutusekontroll, relva lahti võtmine ja kokkupanek, relvaosad ja töökorras-olekukontroll.

Isegi nende jaoks, kes olid varem natuke relva käes hoidnud, tundusid kõik asjad võõrad. Kaks tundi pusimist ja ette pandud ülesanded said täidetud. Relvaosade nimetuste pähe õppimine jäi koduseks ülesandeks. Üllatusena tulid hiljem avastatud sinikad käsivarrel, seega päris terve nahaga ei pääsenudki. Selgemaks said paljud võõrad väljendid, näiteks materjalides oli läbivalt „*aste madalamaks*“, aga ilma selgituseta ei teadnud, mida see tähendab.

Teisel korral oli plaanis relvaga liikumine, laskeasendid. Viis osalejat sai teha teistmoodi trenni, mis võttis täitsa võhmale. Ikka põlvele, pikali, püsti ja kõike seda koos relvaga, üritades seda samal ajal mitte maha panna. Osadel tulid asendid ja käskluste täitmised välja, nagu oleks tegemist kogenud sõduriga – tegelikkuses kõik esimest korda.

Kolmandal korral teeme läbi T1 "*raja*" ja Koidu saab hinnata, kui valmis testiks oleme.

Hea meel on selle üle, et meie õpetajaks on Koidu, kes oskab juhendada naiselikust vaatevinklist ja saab aru, mis meile võib segadust tekitada. Usun, et naised saavad hakkama kõigega ja mis jõu poolest puudu jääb, saab trenniga tasa teha.

Kummitab? Ei kummita! Kummitab siiski?

Liina Riismaa

18.10.2018 kutsus Harku Rannikukaitse Üksikkompanii meie naisi ekskursioonile. Kõlab huvitavalt? Minu jaoks küll, kuna kutses seisis veel, et Tallinna Peapiiskoplikku Toomkirikut tutvustab peapiiskop **Urmas Viilma**. Miks just Urmas Viilma - aga sellepärast, et Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop on Harku Rannikukaitse Üksikkompanii liige.

Mulle, kes kõikidel reisidel nii Eestis kui ka mujal astub alati sisse pühakodadesse, jäädvustab neid enda ajalooürikutesse ja jalutab mööda kalmistuid, mõjus see kutse kui varajane jõulukingitus.
Kõike, mida Urmas Viilma meile edasi andis Toomkiriku ajaloo, arhitektuuri, interjööri, sõdade, persoonide kohta, on võimatu siia kokku võtta, kuna emotsioone ja teadmiseid saime kaasa kuhjaga.

Inimesele, kes peab usu või kirikutega seonduvaid emotsioone hirmutavaks, soovitan kindlasti leida võimalus sarnaseks ekskursiooniks. Ma usun, et see kaotaks eelarvamused, selgitaks lahti tekkinud küsimused ja võibolla ka vale-arusaamad ning aitaks paremini mõista kirikute osa inimkonna ajaloos ja kultuuris.

Küsimusi võib tekkida aga palju – miks Apostel Peetrusel on käes võti või miks valdavas enamuses kirikutes paikneb sissepääs torni all või miks armulaua kaar on „*poolkaar*“ või kas kirikutes kummitab?!

Altar. Foto Kaupo Kindsigo

Jagan hea meelega Teie kõigiga siin mõnda huvitavat teadmist ja fakti, mille Toomkirikust endaga kaasa võtsin.

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tallinna Peapiiskoplik Neitsi Maarjale pühitsetud Toomkirik sai Eesti peakirikuks juba aastal 1240 ja on arvatavasti mandri Eesti vanim kivikirik. Toomkirikus asub Eesti suurim puidust mälestustahvlite ehk vappepitaafide kogu, vanimad pärinevad 17. sajandi lõpust.

Vapid. Foto Kaupo Kindsigo

Mis teeb ühest pühakojast kiriku? See on kogudus ehk inimesed. Ilma koguduseta kirik ei olegi kirik.

Mis on altar? See on laud – kõige tähtsam ongi laud, mitte maal seal taga ega muu ümbritsev. Laud, mis on Jumala kohaloleku ja palve sümboliks, kus pühitsetakse armulaua vein ja leib.

Miks ja keda maeti kirikutesse? Kõrgeid aadlikke, kelle omaksed tasusid kirikule renti „*koha*“ eest. Kui lahkunu sugulaste rahakott kohatasu koormust enam ei kannatanud, tuli kadunukese maised jäänukid kirikust “*välja kolida*”, et "*uutele tulijatele*” ruumi teha.

Miks keelustas Katariina II 1772 aastal kirikutesse matmised? Selle põhjuseks oli hügieen ja epideemiate vältimine. Krüpte ei õnnestunud täiesti hermeetiliselt sulgeda ja seetõttu levis kirikutes ka ebameeldiv lehk.

Aga miks tegi Katariina II mööndusе admiral Samuel Greigh’i matmiseks? Ja kuidas õnnestus admiral Adam Johann von Krusenstern veel 1846 aastalgi Tallinna Toomkirikusse matta?

Miks on Georgi kabelis kaks sarkofaagi ühe ja sama proua lahkunud abikaasadega ning kumba sarkofaagi proua ise on maetud?
Lähemasse ajalukku tulles leiti 1960-ndatel kiriku pööningult suur villane sini-must-valge lipp. See lipp oli õnneliku juhuse tahtel meie ekskursiooni ajal kirikus eksponeeritud ning tekitas oma suuruse, materjali ja tugevdatud nurkade tõttu arutelu – kas see võib olla kunagi lehvinud Pika Hermanni tornis?

Linn. Foto Kaupo Kindsigo

Kõikidele küsimustele ei saa kunagi vastuseid anda, kuna vastused põhineksid kuuldustel, legendidel ja kirjutamata raamatutel. Minu meelest aga lisab see kõik paraja annuse vürtsi ja laseb meie fantaasiatel lennata.

Aitäh, Harku Rannikukaitse Üksikkompanii, et meid endaga kutsusite ning suur tänu Urmas Viilmale selle meeldejääva hariva õhtupooliku eest.

Toimus toitlustuse baasväljaõpe

Anu Tolsa

19-21.10.2018 toimus Oru põhikooli juures toitlustuse baasväljaõpe (BVÕ). Tegemist oli kodutütarde ja noorkotkaste sügislaagriga, kokku oli sööjaid 260. BVÕ-l osales 8 naist, kusjuures kaks nendest BVÕ-l juba korduvalt, sest eelmisest jupp aega möödas.

Kursuse juhendaja oli toitlustlusinstruktor **Anu Tolsa**, kes võttis kaasa abiliseks-laopidajaks: **Moonika Otsa**. Hügieeni loengu pidas reede õhtul toitlustlusinstruktor **Aet Kala**. Laupäeva-õhtust pannkoogi küpsetamist juhendas **Kadri Põlm**. Menüüs olid: boršisupp, hommikul puder ja võileivad, lõunaks makaronid hakklihaga, õhtuks kanakaste, ööooteks pannkoogid moosiga ja lõpetuseks seljanka ning küpsisetort.

Foto Anu Tolsa

Nagu toitlustuse BVÕ-del ikka, päevad olid pikad ja pingelised, kuid kokkuvõtteks laabus kõik hästi. Lapsed ja noortejuhid said söönuks ning olid rõõmsad välikatlas tehtud söökide eest. Ilmaga vedas, vihma ei sadanud, hommikul oli pisut miinust, aga katla ääres toimetades oli soe olla.

Foto Anu Tolsa

BVÕ-l osalejad jäid väljaõppega rahule, naised olid üksteist toetavad ja abivalmid ning haarasid kõike lennult. Natuke tegi meele mõruks vajaliku väliköögi varustuse puudumine, spetsiifilised nõksud jäid näitamata, aga kõigega sai sellegipoolest hakkama.

BVÕ lõppedes jäi kõlama mõte, et raske oli küll, aga edaspidi tulen appi küll, kui kuskil vaja süüa teha. See ju tegelikult ongi BVÕ mõte, anda naistele aimu, mida kujutab endast toitlustusgrupi tegevus – lihtne see pole, aga sööjate tänu on kirjeldamatu.

“Teen kõike, mida teha vaja!”

Marje Verbo

Nii kõlas paljude naiste suust, kui nad Harju ringkonna vabatahtlike juhtide õppepäevadel end tutvustades oma peamist ülesannet naiskodukaitsjana nimetama pidid.

27.-28. oktoobril Paekalda Puhkekeskuses toimunud Naiskodukaitse Harju ringkonna vabatahtlike juhtide õppepäevale kogunes ca 40 naist – jaoskondade juhatused ja juhi potentsiaaliga aktiivsed liikmed, erialagruppide juhid ja nende abid, ringkonna juhatus, esinaine ja instruktorid.

Ühine mõttetöö. Foto Heli Illipe-Sootak

Laupäeval päeva esimene pool kulges ühise mõttetöö ja arutelude tähe all. Jagati infot muutunud dokumendivormide ja uute nõuete kohta, vaadati läbi Naiskodukaitse liikmeks vastuvõtmise dokumendid, otsiti sünergiat grupitöödest, mille tulemusena valmis kondikava edaspidi uutele liikmetele saadetavast kirjast.

Päeva teine pool tõi „*töö sektsioonides*“. Pool gruppi jäi sooja tuppa unistama, teine pool läks ilma trotsides Rummu karjäärile parvetama ja tuhamäge vallutama.

Retkejuhti kuulamas. Foto Heli Illipe-Sootak

Unistamine ei olnud aga niisama tühjal pilgul kaugusesse vaatamine, vaid oma unistustest tuli lõika-rebi-kleebi-joonista-kirjuta võtetega kujundada plakat teemal „*Minu unistuste elu*“ viie või rohkema aasta perspektiivis. Samuti tuli oma tööd teistele esitleda. Lihtne? Lihtne. Lihtsuse sees olid aga peidus loomingulisuse turgutamine ning esinemisjulguse ja -oskuse lihvimine.

Vaade tuhamäele. Foto Heli Illipe-Sootak

Oli tore tõdeda, et pea kõigi naiste unistustesse mahtus ka naiskodukaitsjaks olemine.

Parvetajad-mäevallutajad said ilmaga rinda pista. Tugev tuul ja lumelörts lootsid vist naised tuppa tagasi peletada, aga nad unustasid, et tegemist on naiskodukaitsjatega. Rummu karjäär sai parvetatud, tuhamägi vallutatud ning kõige selle juurde kuulatud naiskodukaitsjast retkejuhi **Kadri Alleri** juttu piirkonna kivitööstuse ja omaaegse vangla kohta. Kellel on aga soovi järgmisena Keila ümbruses loodusretk ette võtta, saab Kadriga ühendust FB lehe „Ringkäigud Keilas" kaudu. Tagasi puhkemajja minekuks valis osa naisi parvesõidu, osa aga kand-ja-varvas meetodi mööda karjääri kallastel kulgevat matkarada.

Puhkemajja jõudes aitasid soe tuba ja **Anu Tolsa** poolt pakutud kuum tee mee ja sidruniga külma kehast peletada. Riidedki kuivasid järgmiseks hommikuks peaaegu ära.

Õhtul sai kogu seltskond taas kokku ning kuulati Naiskodukaitse esinaise asetäitja **Helen Allase** innustavat juttu 2019 aasta plaanidest ning väljakutsetest. Kui 2018 suur eesmärk oli Siil, siis 2019 saab selleks evakuatsioonimeeskondade loomine. Naiskodukaitsjatel väljakutseid jagub!

Pühapäeval vahetasid grupid oma rollid, nii et laupäevastest unistajatest said parvetajad-mäevallutajad ja vastupidi. Unistused olid uued nii nagu oli uus ka ilm – päike säras ja tuhamäelt paistsid sinavad kaugused. **Heidi** Keila jaoskonnast: *„Sillerdav siniroheline vesi, vahelduv maastik ja lahe seltskond koos hüüdega "poropoorik" tegid selle nädalavahetuse päris põnevaks ja meeldejäävaks."*

Üksteist aidates. Foto Heli Illipe-Sootak

Poolteist päeva kulusid kiiresti ja rääkida olnuks veel paljust, kuid jäägu need jutud juba järgmiseks korraks. Taas kord leidis aga kinnitust tõsiasi, et koos selliste naistega nagu oli kokku tulnud vabatahtlike juhtide õppepäevale, võib kõike ette võtta, sest nad teevad tõesti kõike, mida vaja.

Sirgalas CIMICuna

Gea Liblik

Osalesin 28. oktoobril Sirgala harjutusväljal lahinglaskmisel, mitte jaoliikmena vaid uhke oranži vestiga kaameranaisena. Hommikul 04:00 ärgata ja 05:00 startida teise Eesti otsa

selleks, et olla 8-9 h keset tuulist tühermaad koos lahingkompaniiga ja teha kaasa mitmeid ja mitmeid kordi seda rada, mis nemadki, on seda kõike väärt. Päriselt! Ei kiiver ega raske killuvest ega muutlik ilm suutnud minu tuju rikkuda.

Loodan, et sellest videomaterjalist on võimalik kokku monteerida mitu head õppevideot. Nii et iga kell uuesti!

CIMICute (= tsiviilmilitaarkoostöö meeskonna liikmed) ülesanded on lahedad. Kui tunned huvi, võta minuga ühendust.

Gea Liblik Sirgalas. Foto erakogu

Viimsi Kodutütred tegutsevad

Kristina Laasik

Naiskodukaitse Viimsi jaoskonna tegevliikme **Kristina Laasiku** algatusel loodi 2017 aasta novembris Viimsi Kodutütarde rühm. Tänase seisuga on selle liikmeteks 15 Viimsi valla 7-13 aastast tüdrukut. Rühma koondused toimuvad peamiselt Viimsi Kooli ruumides ning koostöös Harju maleva, Viimsi valla ja Sõjamuuseumiga ka mujal.

Selle tegutsemisaasta jooksul oleme teinud nii mõndagi, tutvunud kodukoha ja selle mälestistega, osalenud erinevates laagrites ja väljasõitudel ning meisterdanud, kokanud,

õppinud nii metsatarkusi, ellujäämisoskusi, esmaabi andmise põhimõtteid ja palju muud.

Viimsi Kodutütarde tegevused on tihedalt seotud Viimsi Naiskodukaitsega. Osaleme ühiselt Viimsi valla peamistel kogukonna

Isamaalisel piknikul. Foto erakogu

üritustel nt augustis olid nii Viimsi Kodutütred kui ka Viimsi naiskodukaitsjad väljas traditsioonilisel Isamaalisel piknikul, kus piigade ülesandeks oli olla Laidoneri kuju juures auvalves ning hiljem jagada kogukonna liikmetele erinevaid infovoldikuid kodutütarde ja naiskodukaitsjate tegevuse kohta Viimsi vallas ning tutvustada Naiskodukaitse Ole Valmis äppi.

Septembris toimus Viimsi Kooli hoovis traditsiooniline turvalisuse päev, kus Viimsi naiskodukaitsjad olid taas kõrvuti Viimsi Kodutütardega tutvustamas valla inimestele ohutushoiu peamisi teemasid ning tüdrukud viisid ise läbi noortele sõlmede õpituba.

15.-16. septembril toimus rühma laager Jägalas, kus tragid kodutütred koos juhendajatega Naiskodukaitsest ja Kaitseliidust korjasid Maailma koristuspäeva raames metsa alt tohutu koguse prügi. Selle laagri raames said nii mõnedki piigad esimese köetavas jaotelgis ööbimise kogemuse, õppisime ka esmaabi andmist, harjutasime meeskonnatööd ning lahkasime erinevaid tervistkahjustavate ainete teemasid ning üldisi ohutusreegleid.

Auvalve. Foto erakogu

Oktoobris osales rühm ka Harju maleva sügislaagris, kus sai orienteeruda, taimetarkust ning topograafiat õppida, takistusrada läbida ning oli palju muid vahvaid tegevusi.

Koristuspäeval. Foto erakogu

Püüame oma teadmisi aina täiendada ning panustada kogukonna turvalisusesse ja heaollu säilitades vanu traditsioone ja isamaalisi väärtusi. Viimsi Kodutütred Alati valmis!

SAAME TUTTAVAKS Aet Kala

Veronika Isberg

Saame tuttavaks **Aet Kala** - õpetamisele pühendunud ja hinnatud kaaslane. Aet on üks neist naistest, kelle nime on liialdamata enamus naiskodukaitsjaid üle Eesti kuulnud ja väga paljud on tema käe all ka õppinud. Aeti naiskodukaitsjaks saamise ja tegutsemise lugu jõudis ka 2013. aastal ilmunud Naiskodukaitse ajalehte *„Minu valik ja võimalus”*. Toonasest loost on jäänud kõlama Aeti sõnad, et nüüd juba ta teab, mida ta teeb, kui peaks vaja olema kriisiolukorras tegutseda… Loe edasi ringkonna kodulehelt.

Aet esireas vasakult teine. Foto erakogu

Eesootavad üritused novembris

- Naiskodukaitse avalike suhete kursus 3.-4. novembrini
- Baasväljaõppe esmaabi moodul 10.-11. novembrini Harju malevas
- Kaitseliidu 100. aastapäeva konverents 10. novembril Tallinnas
- Kaitseliidu 100. aastapäeva tähistamine 11. novembril Tallinnas
- Harju ringkonna aastapäev 18. novembril Kolgakülas

© 2018 Naiskodukaitse Harju ringkond. Kõik õigused kaitstud. Kontakt info.harjuavsg@gmail.com, Männiku tee 121 Tallinn 11216